

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก :
พระผู้เจริญพร้อมแห่งกรุงรัตนโกสินทร์

อรุณรัตน์ ทรัพย์พลอย *

* นักอักษรศาสตร์ชำนาญการพิเศษ สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร.

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวถวายน้ำพระมหาสังข์ทักษิณาวรรตแด่สมเด็จพระญาณสังวร
ในพระราชพิธีสถาปนาสมเด็จพระสังฆราช ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ๒๐ เมษายน ๒๕๓๒

ชีวิตนี้น้อยนัก แต่ชีวิตนี้สำคัญนัก เป็นหัวเลี้ยว
หัวต่อ เป็นทางแยกจะไปสูงไปต่ำ จะไปดีไปร้าย
เลือกได้ในชีวิตนี้เท่านั้น ฟังสำนึกข้อนี้ให้จงดี
แล้วจงเลือกเกิด เลือกให้ดีเกิด ...

ชีวิตนี้น้อยนัก ฟังใช้ชีวิตนี้อย่างผู้มีปัญญา
ให้เป็นทางไปสู่ชีวิตหน้าที่ยืนนาน ให้เป็นสุดดีที่ไม่มี
กาลเวลาหาขอบเขตมิได้ โดยยึดหลักสำคัญ คือ
ความกตัญญูต่อบุคคลที่เราได้มา บิดา และต่อสถาบัน
ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ให้มั่นคงทุกลมหายใจ
เข้าออกเกิด ...

จากพระนิพนธ์เรื่อง “ชีวิตนี้น้อยนัก”
ของสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช
สกลมหาสังฆปริณายก

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช
สกลมหาสังฆปริณายก ทรงดำรงตำแหน่งสมเด็จพระ
สังฆราชองค์ที่ ๑๙ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์
พระองค์ทรงเป็นที่เคารพเทิดทูนและเลื่อมใส
ศรัทธาของเหล่าพุทธศาสนิกชน ด้วยทรงปฏิบัติ
พระกรณียกิจอันเป็นคุณประโยชน์ยิ่งต่อพระบวร
พุทธศาสนาทั้งในและต่างประเทศเป็นอเนกประการ
ด้วยเหตุนี้ นอกจากพระองค์จะทรงเป็นพระประมุข
ของคณะสงฆ์แห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว ยังทรง
ได้รับการยกย่องสดุดีในฐานะ “พระสังฆบิดร”
ผู้นำคณะสงฆ์สูงสุดแห่งโลกพระพุทธศาสนา
เป็นที่ปรากฏพระเกียรติคุณอย่างกว้างขวางใน
นานาชาติ

นายน้อย คชวัตร พระชนก

นางกิมน้อย คชวัตร พระชนนี

พระชาติภูมิกำเนิด

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (เจริญ สุวฑฺฒโน) มีพระนามเดิมว่า เจริญ คชวัตร พระชนกชื่อ น้อย คชวัตร พระชนนีชื่อ กิมน้อย คชวัตร ประสูติเมื่อวันศุกร์ เดือน ๑๑ ขึ้น ๔ ค่ำ ปีฉลู เบญจศก จุลศักราช ๑๒๓๕ ตรงกับวันที่ ๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๕๖ ณ ตำบลบ้านเหนือ อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

เมื่อทรงพระเยาว์ พระองค์ทรงจบการศึกษาเบื้องต้นที่โรงเรียนประชาบาลวัดเทวสังฆาราม ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ต่อมาพุทธศักราช ๒๔๖๙ พระชันษา ๑๔ ปี ทรงบรรพชาเป็นสามเณร ณ วัดเทวสังฆาราม (วัดเหนือ) จังหวัดกาญจนบุรี โดยพระเทพมงคลรังษี (ดี พุทธิโชติ) เมื่อครั้งเป็นที่พระครูอดุลยสมณกิจ เจ้าอาวาสวัดเทวสังฆาราม เป็นพระอุปัชฌาย์ และพระโสภณสมาจาร (เหรียญสุวรรณโชติ) เมื่อครั้งเป็นที่พระครูนิวิฐสมาจาร

เจ้าอาวาสวัดศรีอุปลาราม (วัดหนองบัว) จังหวัดกาญจนบุรี เป็นพระอาจารย์ผู้ให้สละและศีล

พุทธศักราช ๒๔๓๖ พระชันษา ๒๐ ปี ทรงอุปสมบทเป็นพระภิกษุ ณ วัดเทวสังฆาราม เมื่อวันที่จันทร์ เดือน ๗ แรม ๕ ค่ำ ปีระกา เบญจศก ตรงกับวันที่ ๑๒ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๓๖ โดยพระเทพมงคลรังษี เป็นพระอุปัชฌาย์ พระโสภณสมาจาร เป็นพระกรรมวาจาจารย์ พระปลัดหรั่ง เจ้าอาวาสวัดทุ่งสมอ เป็นพระอนุสาวนาจารย์ ทรงอุปสมบทและจำพรรษาที่วัดเทวสังฆาราม อยู่ ๑ พรรษา เมื่อออกพรรษาแล้วทรงทำทัฬหีกรรม (อุปสมบทซ้ำ) เป็นธรรมยุต ณ พระอุโบสถ วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๓๖^๑ พระนามฉายาว่า “สุวฑฺฒโน” มีความหมายว่า “ผู้เจริญดี” โดยสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ เมื่อครั้งเป็นสมเด็จพระวชิรญาณวงศ์ (หม่อมราชวงศ์ชื่น สุกจิตฺโต) เป็นพระอุปัชฌาย์ พระรัตนธัชมุนี

^๑ เดิมปีใหม่ไทยเริ่มต้นในเดือนเมษายน ต่อมาพุทธศักราช ๒๔๘๔ จึงเริ่มปีใหม่ในเดือนมกราคมตามแบบสากลนิยม.

พระครูอดุลยสมณกิจ พระอุปัชฌาย์
เมื่อครั้งทรงบรรพชาเป็นสามเณร

(จู อิสสุรโณ) เมื่อครั้งเป็นที่พระเทพเมธีเป็นพระกรรมวาจาจารย์ ต่อมาทรงศึกษาพระปริยัติธรรมที่สำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร และทรงสอบไล่ได้ชั้นต่าง ๆ เป็นลำดับ จนถึงพุทธศักราช ๒๔๘๔ ทรงสอบได้เปรียญ ๙ ประโยค นอกจากนี้ พระองค์ยังทรงเป็นผู้เฝ้าศึกษาหาความรู้ เป็นผลให้ทรงเชี่ยวชาญแตกฉานทั้งภาษาอังกฤษ เยอรมัน ฝรั่งเศส และจีน

สมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๙ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงดำรงสมณศักดิ์ โดยลำดับดังนี้

พุทธศักราช ๒๔๙๐ พระราชาคณะ
ชั้นสามัญที่ พระโศภนคณาภรณ์

พุทธศักราช ๒๔๙๕ พระราชาคณะ
ชั้นราช ในราชทินนามเดิม

พุทธศักราช ๒๔๙๘ พระราชาคณะ
ชั้นเทพ ในราชทินนามเดิม

สมเด็จพระวชิรญาณวงศ์ พระอุปัชฌาย์
เมื่อครั้งทรงทำทัฬหีกรรมเป็นธรรมยุต

พุทธศักราช ๒๔๙๙ พระราชาคณะ
ชั้นธรรมที่ พระธรรมวราภรณ์

พุทธศักราช ๒๕๐๔ พระราชาคณะ
ชั้นเจ้าคณะรองที่ พระสาสนโสภณ

พุทธศักราช ๒๕๑๕ สมเด็จพระ
ราชาคณะที่ สมเด็จพระญาณสังวร

พุทธศักราช ๒๕๓๒ ได้รับพระราชทาน
สถาปนาขึ้นทรงดำรงตำแหน่งเป็นสมเด็จพระ
สังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก องค์ที่ ๑๙ แห่ง
กรุงรัตนโกสินทร์

ในการนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรง
พระกรุณาโปรดสถาปนาเฉลิมพระนามปรากฏใน
จารึกพระสุพรรณบัฏว่า

๑ สมเด็จพระญาณสังวร บรมนริศรธรรม
নীติภิบาล อริยวงศาตตญาณวิมล สกลมหาสังฆ
ปริณายก ตรีปิฎกปริยัตติธาดา วิสุทธจริยาธิสมบัติ
สุวัฑฒนวิธานสงฆวิสุต ปาวจนุตตมพิสสาร สุขุม
ธรรมวิธานธำรง วชิรญาณวงศ์วิวัฒน์ พุทธบริษัท
คารวสถาน วิจิตรปฏิภาณพัฒนคุณ วิบุลยสีลาจาร
วัตรสุนทร บวรธรรมบพิตร สรรพคุณิศรมหาปธานา-

ขณะทรงบรรพชาเป็นสามเณร

ธิปดี คามวาสี อรัณยวาสี สมเด็จพระสังฆราช เสด็จ
สถิต ณ วัดบวรนิเวศราชวรวิหาร พระอารามหลวง
ทรงเจริญพระชนมายุ พรรณ สุข พล ปฏิภาณ
คุณสารสิริสวัสดิ์ จิรัฏฐิติ วิรุฬหไพบุลย์ ใน
พระพุทธานุภาพ เทอญฯ

พระกรณียกิจ

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช
สกลมหาสังฆปริณายก มีพระทัยตั้งมั่นอยู่ใน
พรหมวิหาร ๔ ทรงมีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย สมณะ
พระวาจาสุภาพอ่อนโยนเปี่ยมไปด้วยพระเมตตาธรรม
เป็นนิมิต สมกับราชทินนามว่า “ญาณสังวร” ซึ่ง
มีความหมายว่า “ผู้เคร่งครัดระมัดระวังในธรรม
อย่างมีปรีชาญาณ” พระองค์ทรงเผยแผ่พระพุทธ
ศาสนาในฐานะพระอาจารย์สอนพระปริยัติธรรม
และวิปัสสนากรรมฐาน ทรงริเริ่มจัดรายการวิทยุใน
รายการบริหารจิตทางสถานีวิทยุ อ.ส. พระราชวัง
ดุสิต เป็นประจำทุกวันอาทิตย์ตั้งแต่พุทธศักราช
๒๕๒๑ และทรงบรรยายธรรมแก่ชาวต่างประเทศ
ในวันจันทร์ พุศ และศุกร์ นอกจากนี้ยังทรงเป็น

ประธานอุปถัมภ์ในการสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์
พระอาราม ตลอดจนศาสนสถานทั้งในและต่างประเทศ
หลายแห่ง รวมทั้งมีพระดำริในการก่อสร้าง
สาธารณประโยชน์แก่ชุมชนต่าง ๆ เช่น โรงเรียน
โรงพยาบาล ฯลฯ ที่สำคัญทรงริเริ่มสร้างโรงพยาบาล
สกลมหาสังฆปริณายกเพื่อเป็นพระอนุสรณ์แด่
สมเด็จพระสังฆราชแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ จำนวน
๑๙ แห่ง

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช
สกลมหาสังฆปริณายก ทรงเป็นปราชญ์ทาง
พุทธศาสตร์ได้ทรงพระนิพนธ์หนังสือ ตำรา บทความ
เทศนาธรรมและบรรยายธรรมไว้เป็นจำนวนมาก
ทั้งยังทรงแปลเป็นภาษาจีน อังกฤษ เยอรมัน และ
ฝรั่งเศส เพื่อเผยแผ่ธรรมแก่ผู้สนใจ โดยโปรดให้
มหามกุฏราชวิทยาลัยเป็นศูนย์หนังสือทางพระพุทธ
ศาสนาสำหรับชาวต่างประเทศ เริ่มจัดพิมพ์เผยแพร่
นับแต่พุทธศักราช ๒๕๑๒ เป็นต้นมานับเป็นคุณูปการ
อันยิ่งใหญ่ต่อพระบวรพุทธศาสนา นอกจากนี้
พระกรณียกิจน้อยใหญ่อันเป็นคุณประโยชน์ใน
พระพุทธศาสนาเป็นอเนกประการแล้ว พระองค์
ยังทรงดำรงตำแหน่งหน้าที่สำคัญในการปฏิบัติ
ศาสนกิจต่าง ๆ อาทิ เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร
เจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต ประธานกรรมการ
มหาเถรสมาคม ประธานกรรมการอำนวยการ
ฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ ผู้อำนวยการ
โรงเรียนครูปริยัติธรรมคณะธรรมยุต นายกสภา
การศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
พุทธศาสนาแห่งประเทศไทย ฯลฯ

นอกจากนี้ ยังมีพระกรณียกิจพิเศษเมื่อ
พุทธศักราช ๒๕๙๙ ในฐานะพระอภิบาล (พระ
พี่เลี้ยง) ของพระภิกษุพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ในขณะทรงพระผนวช และเสด็จฯ ไปประทับ ณ
วัดบวรนิเวศวิหารระหว่างวันที่ ๒๒ ตุลาคม - ๕
พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๙๙ และเมื่อ

ทรงปฏิบัติหน้าที่พระอภิบาล
ในพระภิกษุพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พุทธศักราช ๒๕๒๑ เป็นพระราชกรรมาจารย์
ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรา-
ลงกรณ์ สยามมกุฎราชกุมาร ในการทรงพระผนวช
พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม และเป็น
พระอาจารย์ถวายการอบรมพระธรรมวินัยขณะ
เสด็จฯ ไปประทับ ณ วัดบวรนิเวศวิหาร ระหว่าง
วันที่ ๖ - ๒๐ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๒๑

ตราสัญลักษณ์งานฉลองการบำเพ็ญกุศล ๒๓ ปี การสถาปนา
สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช
สกลมหาสังฆปริณายก ๒๑ เมษายน ๒๕๕๕

ทรงเป็นพระราชกรรมาจารย์
ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร

เฉลิมฉลอง ๒๓ ปี แห่งการสถาปนาสมเด็จพระ
ญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆ
ปริณายก

นับแต่เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ทรงพระกรุณาโปรดสถาปนาสมเด็จพระญาณ
สังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
เป็นสมเด็จพระสังฆราช องค์ที่ ๑๙ แห่งกรุง
รัตนโกสินทร์ เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน พุทธศักราช
๒๕๓๒ ต่อมาในพุทธศักราช ๒๕๕๕ นับเป็นเวลา
ถึง ๒๓ ปี ที่พระองค์ทรงดำรงตำแหน่งที่สมเด็จพระ
สังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ยาวนานกว่า
สมเด็จพระสังฆราชพระองค์ใดในประวัติศาสตร์ไทย

ด้วยสำนึกในพระกรุณาธิคุณของสมเด็จพระ
ญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหา
สังฆปริณายก ที่ทรงมีต่อคณะสงฆ์และชาติ
บ้านเมืองนานัปการ รัฐบาลและคณะสงฆ์พร้อมทั้ง
พุทธบริษัททุกหมู่เหล่า จึงพร้อมใจกันจัดงานเฉลิม
ฉลองน้อมถวายเป็นพระกุศลเนื่องในโอกาสอัน
เป็นสิริมงคลที่ทรงดำรงอยู่ในตำแหน่งที่สมเด็จพระ
สังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ๒๓ ปี
ในวันที่ ๒๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๕
โดยในวันที่ ๒๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๕
วัดบวรนิเวศวิหาร จัดพิธีบำเพ็ญพระกุศล

ขณะทรงเป็นที่ พระสาสนโสภณ

ขณะทรงเป็นที่ สมเด็จพระญาณสังวร

ทักษิณานุกุลประทานถวายเป็นพระกุศลแต่สมเด็จพระ
บูรพาจารย์ สมเด็จพระสังฆราชแห่งกรุงรัตนโกสินทร์
ทั้ง ๑๔ พระองค์ ณ พระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหาร
และในวันที่ ๒๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๕
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์
ในพิธีบำเพ็ญพระกุศล ๒๓ ปี การสถาปนาสมเด็จพระ
ญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆ
ปริณายก ณ พระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหาร

สตุติพระสังฆบิดรแห่งโลกพระพุทธศาสนา

ในพุทธศักราช ๒๕๕๕ สืบเนื่องจากการ
ประชุมสุดยอดพุทธศาสนิกแห่งโลก ซึ่งมีผู้นำ
ชาวพุทธโลกจาก ๓๒ ประเทศ เข้าร่วมการประชุม
ที่ประเทศญี่ปุ่น และได้มีมติถวายตำแหน่ง
พระเกียรติยศอันสูงสุด ในฐานะ “พระสังฆบิดร” ผู้นำ
คณะสงฆ์สูงสุดแห่งโลกพระพุทธศาสนาแต่สมเด็จพระ
ญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆ

ปริณายกแห่งราชอาณาจักรไทย ด้วยทรงเป็นหลัก
และปราชญ์ทางพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นที่ยอมรับ
ของคณะสงฆ์ทุกนิกาย และเป็นที่เคารพศรัทธา
เทิดทูนของพุทธศาสนิกชนทั่วโลก จึงทรงได้รับ
การแซ่ซ้องสดุดีเป็นบุคคลสำคัญของโลกพระพุทธ
ศาสนาเป็นพระองค์แรก ถือเป็นโอกาสอันพิเศษยิ่ง
สอดคล้องกับวาระเฉลิมฉลองพระชันษาครบ ๙๙ ปี
ของสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช
สกลมหาสังฆปริณายก วันที่ ๓ ตุลาคม พุทธศักราช
๒๕๕๕

ในการนี้ ผู้แทนคณะสงฆ์ได้เข้ากราบทูล
และถวายตำแหน่งดังกล่าว เมื่อวันที่ ๘ กันยายน
พุทธศักราช ๒๕๕๕ โดยพระเทพสารเวที เลขาธิการ
สมเด็จพระสังฆราชฯ เป็นผู้แทนพระองค์ รับมอบ
การถวาย ยังความปลาบปลื้มแก่พุทธศาสนิกชนทั้งปวง
ที่พร้อมกันน้อมถวายพระพรให้ทรงมีพระพลานามัย
ที่สมบูรณ์แข็งแรง และทรงเจริญพระชันษายิ่งยืนนาน
เพื่อเป็นแสงประทีปแห่งธรรมสืบไป

พระตราตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราช

ตราสัญลักษณ์งานฉลองพระชันษา ๑๐๐ ปี สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ๓ ตุลาคม ๒๕๕๖

๑๐๐ ปี สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

เนื่องในโอกาสสมหามงคลพิเศษสมัยแห่งวันคล้ายวันประสูติของสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงเจริญพระชันษาครบ ๑๐๐ ปี วันที่ ๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖ ยังความปลื้มปีติมาสู่ปวงชนชาวไทยเป็นอย่างยิ่ง ในการนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ไปในการบำเพ็ญพระราชกุศลฉลองพระชันษาครบ ๑๐๐ ปี วันที่ ๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖ ณ พระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหาร

ทรงแสดงธรรมถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ต่อมาเวลา ๑๕.๐๐ น. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปในการพิธีทอดผ้าป่าสามัคคี สมทบทุนจัดหาอุปกรณ์ทางการแพทย์สำหรับพระภิกษุสามเณรอาพาธและผู้ป่วยทั่วไป ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย จากนั้นเสด็จฯ ไปเฝ้าสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เพื่อถวายสักการะเนื่องในโอกาสฉลองพระชันษาครบ ๑๐๐ ปี ณ ที่ประทับชั้น ๖ อาคารวรวิหารสามัคคีพยาบาล

เวลา ๑๗.๓๐ น. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปยังพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในพระบรมมหาราชวัง เพื่อทรงประกอบพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลฉลองพระชันษาครบ ๑๐๐ ปี สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

ในส่วนที่วัดบวรนิเวศวิหารนั้น ตั้งแต่ช่วงเช้า มีพุทธศาสนิกชนเดินทางมาลงนามถวายพระพรเป็นจำนวนมาก และที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย เปิดให้ประชาชนได้เข้ามาถวายพระพร โดยสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ประทับ ณ ห้องกระจกปลอดเชื้อ เพื่อให้ประชาชนได้เข้าเฝ้าอย่างใกล้ชิด

สองพระอริยสงฆ์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์
สมเด็จพระญาณสังวร ฯ และพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ)

สิ้นพระชนม์

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงประชวรและได้เสด็จไปประทับรักษาพระองค์ ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย นับแต่วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๔๕ เป็นต้นมา และสิ้นพระชนม์ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖ เวลา ๑๙.๓๐ น. เนื่องจากติดเชื้อในกระแสพระโลหิต ยังความเศร้าโศกอาลัยแก่พุทธศาสนิกชนทั่วโลก และต่อมามีการเคลื่อนพระศพไปประดิษฐาน ณ ตำหนักเพชร วัดบวรนิเวศวิหาร เพื่อประกอบพิธีบำเพ็ญพระกุศลในวันที่ ๒๕ ตุลาคม พุทธศักราช

๒๕๕๖ โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระโกศกุดั่นใหญ่พร้อมฉัตรสามชั้น และเครื่องประกอบพระเกียรติยศ ในการนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ไปในการถวายน้ำสรงพระศพ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ซึ่งในเวลาต่อมา มีเหล่าพุทธศาสนิกชนต่างหลั่งไหลเข้าสักการะพระศพ อย่างต่อเนื่อง

พระศพสมเด็จพระสังฆราช
ประดิษฐาน ณ ตำหนักเพชร วัดบวรนิเวศวิหาร

โดยเหตุที่สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงเจริญด้วยพระคุณธรรมอันเปี่ยมล้นและทรงบำเพ็ญพระกรณียกิจอันเป็นคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติและพระบวรพุทธศาสนาเป็นอนเกอนันต์ เพื่อเป็นการถวายพระเกียรติและความอาลัย รัฐบาลได้แจ้งประกาศให้สถานที่ราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และสถานศึกษาทุกแห่ง ลดธงครึ่งเสา มีกำหนด ๓ วัน ตั้งแต่วันที่ ๒๕ - ๒๗ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖ และให้ข้าราชการ ลูกจ้าง พนักงานของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และ รัฐวิสาหกิจ ไว้ทุกข์โดยขยายเวลาจาก ๑๕ วัน เป็น ๓๐ วัน กำหนดตั้งแต่วันที่ ๒๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๖

อนึ่ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดพิธีบำเพ็ญพระราชกุศล

พระราชทาน สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ดังนี้

สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้ามณฑลพายัพร่วมถวายน้ำสรงพระศพ

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ไปในการถวายน้ำสรงพระศพ

วันที่ ๓๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖
เวลา ๑๗.๐๐ น. มีพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศล
สัตตมวาร (๗ วัน) พระสงฆ์ ๑๐ รูป
สวดพระพุทธรูป มีพระธรรมเทศนาถ้อยคำ ๑
พระ ๔ รูป สวดพระธรรมคาถา และมีพระพิธีธรรม
สวดพระอภิธรรม

วันที่ ๓๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖ เวลา
๑๐.๓๐ น. พระสงฆ์ ๑๐ รูป สวดถวายพรพระ
และรับพระราชทานฉัน พระสงฆ์ ๒๐ รูป สดับปกรณ์

วันที่ ๑๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖
เวลา ๑๗.๐๐ น. มีพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศล
ปัญญาสมวาร (๕๐ วัน) พระสงฆ์ ๑๐ รูป
สวดพระพุทธรูป มีพระธรรมเทศนาถ้อยคำ ๑
พระ ๔ รูป สวดพระธรรมคาถา และมีพระพิธีธรรม
สวดพระอภิธรรม

วันที่ ๑๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖
เวลา ๑๐.๓๐ น. พระสงฆ์ ๑๐ รูป สวดถวาย

พรพระ และรับพระราชทานฉัน พระสงฆ์ ๒๐ รูป
สดับปกรณ์

วันที่ ๓๐ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๗
เวลา ๑๗.๐๐ น. มีพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลสัตตมวาร
(๑๐๐ วัน) พระสงฆ์ ๑๐ รูป สวดพระพุทธรูป
มีพระธรรมเทศนาถ้อยคำ ๑ พระ ๔ รูป สวดธรรม
คาถา และมีพระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรม

วันที่ ๓๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๗
เวลา ๑๐.๓๐ น. พระสงฆ์ ๑๐ รูป สวดถวายพรพระ
และรับพระราชทานฉัน พระสงฆ์ ๒๐ รูป
สดับปกรณ์

ในส่วนของสถานที่พระราชทานเพลิง
พระศพนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้เมรุหลวงหน้าพลับพลา
อิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส เป็นสถานที่
ออกพระเมรุตามพระเกียรติยศและพระราช
ประเพณีทุกประการ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปทรงร่วมพิธีถวายน้ำสรงพระศพ

พุทธศาสนิกชน
ร่วมแสดงความอาลัย
หน้าตำหนักเพชร
วัดบวรนิเวศวิหาร

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายกทรงเป็นพระประมุขแห่งคณะสงฆ์ไทยที่มีคุณูปการเป็นอเนกอนันต์แก่ชาติบ้านเมืองและพระบวรพุทธศาสนา ในฐานะที่ทรงดำรงตำแหน่ง “สกลมหาสังฆปริณายก” ทรงปกครองคณะสงฆ์ด้วยพระปรีชาสามารถและพระเมตตาธรรม ยังผลให้สังฆมณฑลมีความ

เรียบร้อยด้วยดีตลอดมา พระองค์จึงทรงเป็นเนืองนาบุญที่ยิ่งใหญ่ ทรงถึงพร้อมด้วยศีลาจารวัตรอันบริสุทธิ์บริบูรณ์ นับได้ว่าทรงเป็นพระสุปฏิปันโน ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในพระจริยวัตรอันงดงามและพระคุณธรรมอันประเสริฐ ด้วยเหตุนี้จึงทรงเป็นหลักและร่วมธรรมแก่วงพุทธศาสนิกชนซึ่งต่างน้อมนำหลักธรรมคำสอนของพระองค์เป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินชีวิตต่อไป

His Holiness the Supreme Patriarch, Somdet Phra Nyanasamvara Suvaddhana Mahathera: A Most Venerated Monk of Rattanakosin Kingdom

His Holiness the Supreme Patriarch, Somdet Phra Nyanasamvara Suvaddhana Mahathera, was appointed as the 19th Supreme Patriarch of the Rattanakosin period. His Holiness the Supreme Patriarch turned 100 years of age on October 3, 2013, and died of blood infection on October 24, 2013 at Chulalongkorn Hospital. His death is a great loss and has brought great sadness to Thai Buddhists across the country.

His Holiness the Supreme Patriarch, Somdet Phra Nyanasamvara Suvaddhana Mahathera had been in the position of Supreme Patriarch for a long time and lived the longest life over other Supreme Patriarchs in the history of Thailand. In addition, His Holiness also served as the Supreme Buddhist Patriarch of Thailand, and was praised with great honor as the “Father of Buddhists” and the world’s first supreme leader of the Buddhist committee as His Holiness has been revered and venerated by Buddhists both in Thailand and foreign countries.

Translated by Thanik Lertcharnit